

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

för verksamhetsåret 2016-17

Arlandagymnasiet

Enligt diskrimineringslagen ska varje skola bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt skollagen ska skolan även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Inledning

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Kränkningar av elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det skolledningen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers värdighet. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och Internet. Kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Mobbing är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Samtliga definitioner och begrepp är tagna ur Skolverkets allmänna råd och kommentarer 2009, För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Det är förbjudet för huvudmannen och personalen att diskriminera ett barn eller en elev. Huvudmannen eller personalen får inte heller utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. Om någon trakasseras eller utsätts för kränkande behandling måste verksamheten utreda omständigheterna kring detta och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra att det upprepas. Om huvudmannen eller personalen bryter mot förbuden mot diskriminering och kränkande behandling, eller inte uppfyller skyldigheterna att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller kränkande behandling, kan huvudmannen för verksamheten bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts.

Krav på aktiva åtgärder

Lagstiftaren har ansett att det inte är tillräckligt att förbjuda diskriminering och kränkande behandling. Det behövs även aktiva åtgärder för att minska förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Detta innebär att skolan åläggs att bedriva ett målinriktat arbete för att dels främja lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Det *främjande arbetet* handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det *förebyggandearbetet* tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer. Det främjande och förebyggande arbetet ska framgå av verksamhetens *plan mot diskriminering och kränkande behandling*.

Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp bland annat hämtade från diskrimineringslagen, skollagen och propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering (prop. 2007/08:95).

Med *diskrimineringsgrund* menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen.

De sju *diskrimineringsgrunderna* är

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck,
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad **indirekt diskriminering**. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte.

Med begreppet **likabehandling** menas att alla elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Med diskrimineringsgrunden **könsoverskridande identitet eller uttryck** menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Med diskrimineringsgrunden **etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Med **funktionshinder** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Med **sexuell läggning** menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Med **åldersdiskriminering** menas bl.a. att barn och ungdomar har rätt att få framföra sina åsikter och vuxna har skyldighet att lyssna på dem. Att barn och ungdomar inte har samma rättigheter som vuxna är många gånger så självklart att det inte ses som diskriminering. Den som inte är myndig får ju många gånger inte göra samma saker som vuxna. Men det är viktigt att komma ihåg att det står i barnkonventionen att man har rätt att få framföra sina åsikter i frågor som gäller ens eget liv, och att vuxna har skyldighet att lyssna på dem.

Med **kränkande behandling** menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet.

Att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter

Främjande arbete

- syftar till att förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet

Vad gör vi för att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter?

- Aktiviteter inom programmen och inom klasserna, gemensamma aktiviteter utanför skolbyggnaden
- Arbeta för att främja sammanhållningen i klasserna.
- Kompetensutveckling av personalen varje läsår med uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen
- Hälsosamtal åk 1. Gruppsamtal med ca 8-10 elever/tillfälle. Samtalen har en inriktning på fysisk, psykisk och social hälsa. Diskuterar kring bla sömn, matvanor, fysisk aktivitet, alkohol, tobak, droger, samlevnad, datorbruk etc. Syftet är att eleverna lättare ska kunna göra egna medvetna val för en positiv livsstil.
Ansvariga för hälsosamtalen åk 1 är skolsköterskorna.
- Individuella hälsosamtal erbjuds alla elever i åk 1. Samtalen sker med utgångspunkt från hälsodeklarationen. Ansvariga för hälsosamtalen åk 1 är skolsköterskorna.
- Värdegrundsarbete för alla elever i årskurs 2. Ansvariga är kuratorerna.
- Delaktighet och inflytande från eleverna på skolan är ett målområde med mätetal i skolans verksamhetsplan.
- Elevskyddsombud skall finnas på alla program som tillsammans bildar en elevskyddsombudsgrupp på skolan. Gruppen arbetar med olika frågor utifrån elevernas behov.
- Mentorerna ska tidigt bygga en relation med elever och föräldrar för att tidigt kunna ta tag i problem som uppstår. Utvecklingssamtal genomförs i början av läsåret
- Tidigare fokus på högskolan, även i ettan (ex. SACO-mässa, föreläsningar och fokus på examensmål, betyg och meritpoäng osv.)

Att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Förebyggande arbete

- syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer

Vad gör skolan för att arbeta förebyggande?

Genomföra elevenkäter varje läsår för att undersöka trygghet, mobbning mm.

Elevcoacherna på skolan ska presentera sig för alla klasser och arbeta mot alla elever på skolan.

Mentorer och programlagledare ska regelbundet träffa elevskyddsombuden för att undersöka hur den psykosociala arbetsmiljön ser ut i de olika klasserna.

Det är alltid läraren som tar ansvar för att ingen elev hamnar utanför vid grupparbete.

Vid utvecklingssamtalen skall alla elever tillfrågas om han/hon trivs och om man upplever att det förekommer någon form av kränkningar i klassen eller på skolan.

Vid alla friluft-/idrottsdagar skall det finnas valbara aktiviteter som är möjliga att genomföra för elever med olika funktionsnedsättningar.

Att utreda och agera när uppgifter om trakasserier och kränkande behandling kommer fram

Vad gör skolan när någon diskrimineras eller utsätts för kränkande behandling?

All personal reagerar omedelbart genom att ingripa och avbryta diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ansvarig rektor kontaktas och alla händelser dokumenteras.

All personal och alla elever på skolan slår larm vid minsta misstanke om diskriminering och kränkande behandling.

Ansvarig rektor utreder ärendet tillsammans med elevhälsan.

Ansvarig rektor, mentor och elevhälsan kallar till samtal med berörda parter. För omyndiga elever kallas även vårdnadshavare.

Ansvarig rektor och elevhälsan tar fram förslag till åtgärder och genomför uppföljningssamtal. Alla möten, samtal och åtgärder dokumenteras.

Vid allvarliga händelser anmäler rektor händelsen till Arbetsmiljöverket inom ett dygn. Om händelsen är att betrakta som brottslig handling görs polisanmälan. Beroende på ärendets art kan också anmälan till socialtjänsten göras.